

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET GRUBIĆ protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 33602/17)

PRESUDA

STRASBOURG

18. ožujka 2021.

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Grubić protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u odboru u sastavu:

Krzysztof Wojtyczek, *predsjednik*,

Erik Wennerström,

Lorraine Schembri Orland, *suci*,

i Attila Teplán, *vršitelj dužnosti zamjenika tajnika Odjela*,

uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 33602/17) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatski državljanin g. Ognjen Grubić („podnositelj zahtjeva“) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija“) dana 2. svibnja 2017.;

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada“) obavijesti o prigovorima na temelju članka 6. stavka 1. i stavka 3. točke (c) Konvencije, a da se ostatak zahtjeva odbaci kao nedopušten;

očitovanja stranaka;

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 16. veljače 2021. godine,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

UVOD

1. Predmet se odnosi na prigovore podnositelja zahtjeva, na temelju članka 6. stavka 1. i stavka 3. točke (c) Konvencije, da u kaznenom postupku protiv njega podnesci Državnog odvjetništva nisu bili dostavljeni obrani, da mu nije pružena mogućnost da prisustvuje sjednicama žalbenog vijeća i da je duljina trajanja postupka pred Ustavnim sudom bila prekomjerna.

ČINJENICE

2. Podnositelj zahtjeva rođen je 1972. godine i živi u Zagrebu. Zastupala ga je gđa V. Drenški Lasan, odvjetnica iz Zagreba.

3. Vladu je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

4. Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se sažeti kako slijedi.

I. KAZNENI POSTUPAK PROTIV PODNOSITELJA ZAHTJEVA

5. Dana 7. svibnja 2007. Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta pokrenuo je kazneni postupak protiv podnositelja zahtjeva i još šest okrivljenika na Županijskom sudu u Zagrebu. Podnositelju zahtjeva stavljene su na teret dvije točke optužnice za teško ubojstvo i razbojništvo te jedna točka optužnice za krivotvorenje isprava i dovođenje u opasnost života ili imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom. Dana 8. travnja 2009. optužbe protiv podnositelja zahtjeva smanjene su na jednu točku optužnice za teško ubojstvo i razbojništvo.

6. Dana 21. travnja 2009. Županijski sud u Zagrebu proglasio je podnositelja zahtjeva krivim te ga je osudio na kaznu zatvora u trajanju od trideset godina. Također je proglasio dvoje drugih okrivljenika krivima po nekim točkama optužnice koje su im stavljene na teret, a četvero preostalih okrivljenika oslobodio je svih optužbi.

7. Dana 16. rujna 2009. Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta podnio je Vrhovnom sudu Republike Hrvatske žalbu protiv presude Županijskog suda u Zagrebu, tražeći, *inter alia*, izricanje strože kazne podnositelju zahtjeva.

8. Dana 21. rujna 2009. i podnositelj zahtjeva podnio je žalbu protiv presude Županijskog suda u Zagrebu, osporavajući činjenične i pravne osnove svoje osude i kazne i prigovarajući brojnim materijalnim i postupovnim nedostacima u suđenju i presudi. Zatražio je da on i njegova odvjetnica budu pozvani prisustvovati sjednici žalbenog vijeća.

9. Tijekom žalbenog postupka (dalje u tekstu: „drugostupanjski postupak“), spis je dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, koje je Vrhovnom sudu dostavilo obrazloženo mišljenje, pozivajući na odbijanje žalbe. To mišljenje nije dostavljeno obrani.

10. Dana 11. studenoga 2009. Vrhovni sud obavijestio je stranke da će se sjednica žalbenog vijeća održati 16. prosinca 2009. godine. Stranke su bile pozvane prisustvovati, ali je izričito navedeno da se neće osigurati nazočnost okrivljenika, koji su bili u pritvoru i bili su zastupani po odvjetniku, te da se neće odrediti njihovo dovođenje na sud.

11. Dana 16. prosinca 2009. Vrhovni sud održao je sjednicu u prisutnosti odvjetnika koji su zastupali podnositelja zahtjeva i ostale okrivljenike i Zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske (dalje u tekstu: „zamjenik državnog odvjetnika“). Vrhovni sud naveo je da ne smatra svrhovitim da se podnositelj zahtjeva, koji je zastupan po odvjetniku, dovede iz pritvora. Zamjenik državnog odvjetnika potvrdio je prijedlog podnesen na temelju članka 373. stavka 2. Zakona o kaznenom postupku (vidi stavke 9. i 25. ove presude). Stranke su izjavile da nemaju primjedbi na način provođenja sjednice ni sadržaj zapisnika sa sjednice, koji su potpisali predsjednik žalbenog vijeća i zapisničar.

12. Istog je dana Vrhovni sud odbio žalbu podnositelja zahtjeva kao neosnovanu te je potvrdio njegovu osudu. Također je ukinuo prvostupanjsku presudu u odnosu na okrivljenike koji su bili oslobođeni svih optužbi te je taj dio predmeta vratio na ponovno suđenje.

13. Dana 24. lipnja 2010. odvjetnica podnositelja zahtjeva podnijela je Vrhovnom sudu daljnju žalbu protiv presude od 16. prosinca 2009. godine, ponavljajući prethodne tvrdnje i tražeći da ona i podnositelj zahtjeva budu pozvani prisustvovati relevantnoj sjednici (vidi stavak 26. ove presude). I podnositelj zahtjeva osobno je podnio žalbu u kojoj je priznao da je počinio razbojništvo, ali je i dalje poricao optužbu za teško ubojstvo. Ni odvjetnica ni podnositelj zahtjeva nisu prigovorili da tijekom drugostupanjskog postupka

podnesak tužiteljstva nije bio dostavljen obrani ili da podnositelj zahtjeva nije bio pozvan na sjednicu žalbenog vijeća.

14. Tijekom postupka koji je uslijedio pred Vrhovnim sudom (dalje u tekstu: „trećestupanjski postupak“), spis je dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, koje je Vrhovnom sudu podnijelo obrazloženo mišljenje, pozivajući na odbijanje žalbe. To mišljenje nije dostavljeno obrani.

15. Dana 8. srpnja 2010. Vrhovni sud obavijestio je stranke da će se sjednica održati 8. rujna 2010. godine. Stranke su bile pozvane prisustvovati, ali je izričito navedeno da se neće osigurati nazočnost podnositelja zahtjeva te da se neće odrediti njegovo dovođenje na sud iz pritvora.

16. Dana 8. rujna 2010. Vrhovni sud održao je sjednicu u prisutnosti odvjetnice podnositelja zahtjeva i zamjenika državnog odvjetnika. Vrhovni sud naveo je da ne smatra svrhovitim da se podnositelj zahtjeva, koji je zastupan po odvjetniku, dovede iz pritvora. Zamjenik državnog odvjetnika potvrdio je prijedlog podnesen na temelju članka 373. stavka 2. Zakona o kaznenom postupku (vidi stavke 14. i 25. ove presude). Stranke su izjavile da nemaju primjedbi na način provođenja sjednice ni sadržaj zapisnika sa sjednice, koji su potpisali predsjednik žalbenog vijeća i zapisničar.

17. Istoga je dana Vrhovni sud, zasjedajući kao žalbeni sud posljednjeg stupnja, odbio žalbu podnositelja zahtjeva kao neosnovanu te je potvrdio drugostupanjsku presudu od 16. prosinca 2009.

18. Dana 25. listopada 2010. podnositelj zahtjeva podnio je ustavnu tužbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske, prigovarajući da je kazneni postupak protiv njega bio nepošten. Konkretno, prigovorio je kako slijedi:

- (a) raspravni sud odbio je pribaviti određene dokaze koje je on predložio;
- (b) presude domaćih sudova nisu bile obrazložene;
- (c) neki članovi žalbenog vijeća nisu bili nepristrani;
- (d) o njegovu predmetu nije odlučivao „zakonom ustanovljeni sud“;
- (e) presude su se temeljile na nezakonito pribavljenim dokazima;
- (f) povrijeđeno mu je pravo da ga se smatra nevinim;
- (g) tijekom dvaju žalbenih postupaka, podnesci Državnog odvjetništva Republike Hrvatske nisu bili dostavljeni obrani;
- (h) nije mu pružena mogućnost da prisustvuje sjednicama žalbenih vijeća;

i

(i) bio je diskriminiran tijekom drugostupanjskog postupka jer mu, za razliku od njegovih suokrivljenika koji su bili na slobodi, nije bilo omogućeno da prisustvuje sjednici žalbenog vijeća.

19. Na datum podnošenja ovog zahtjeva, 2. svibnja 2017., postupak pred Ustavnim sudom još je bio u tijeku.

20. Dana 10. listopada 2019. godine Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva kao neosnovanu. Utvrdio je da podnositelj u svojim žalbama nije iznio neke od prigovora koje je kasnije istaknuo u ustavnoj tužbi (vidi stavak 18. ove presude). Međutim, odlučio je da ih neće proglasiti nedopuštenima zbog neiscrpljivanja pravnih sredstava,

uzimajući u obzir činjenicu da je podnositelju zahtjeva bila izrečena kazna zatvora u trajanju od trideset godina.

U pogledu nedostavljanja podneska tužiteljstva podnositelju zahtjeva tijekom drugostupanjskog postupka i podnositeljeve odsutnosti sa sjednice žalbenog vijeća (vidi stavke 9. – 11. ove presude), Ustavni je sud odbio te prigovore kao neosnovane, pridajući važnost činjenici da je podnositelj zahtjeva na sjednici bio zastupan po odvjetniku, da mu kazna nije bila povećana i da nije iznio te prigovore u svojoj žalbi protiv drugostupanjske presude od 16. prosinca 2009. godine.

U pogledu istih prigovora koji su se odnosili na trećestupanjski postupak (vidi stavke 14. – 16. ove presude), Ustavni sud presudio je da otvaranje činjeničnog pitanja u žalbi samo po sebi ne podrazumijeva obvezu žalbenog suda da održi raspravu u prisutnosti okrivljenika. Konačno, presudio je da podnesak tužiteljstva nije predstavljao obrazloženo mišljenje čiji je cilj utjecati na odluku Vrhovnog suda, jer je njegov sadržaj bio ograničen na osporavanje tvrdnji koje je u žalbi istaknula odvjetnica podnositelja zahtjeva.

21. Odluka Ustavnog suda dostavljena je punomoćnici podnositelja zahtjeva 29. listopada 2019. godine.

II. PRETHODNI POSTUPAK PRED SUDOM (ZAHTJEV BR. 5155/15)

22. Dana 19. siječnja 2015. podnositelj zahtjeva podnio je zahtjev Sudu, prigovarajući, *inter alia*, na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije zbog nerazumne duljine trajanja navedenog postupka pred Ustavnim sudom (vidi stavke 18. i 19. ove presude). Vlada je obaviještena o podnositeljevu prigovoru u pogledu duljine trajanja postupka 11. svibnja 2015., a ostatak njegova zahtjeva odbačen je kao nedopušten.

23. Tijekom postupka pred Sudom, podnositelj zahtjeva i Vlada postigli su prijateljsko rješenje i potpisali deklaracije o prijateljskom rješenju 16. lipnja odnosno 19. srpnja 2015. godine, prema kojima je podnositelj zahtjeva pristao odreći se svih daljnjih potraživanja protiv Hrvatske u pogledu činjenica koje su dovele do podnošenja njegova zahtjeva, a Vlada je zauzvrat obećala da će mu isplatiti iznos od 2.500,00 eura (EUR), koji obuhvaća bilo koju nematerijalnu štetu, kao i troškove i izdatke. U potpisanim deklaracijama predviđeno je i da će isplata tog iznosa predstavljati konačno rješenje predmeta.

24. Dana 13. listopada 2015. Sud je odlučio izbrisati zahtjev br. 5155/15 sa svoje liste predmeta (vidi *Simendić i drugi protiv Hrvatske* (odl.) [Odbor], br. 46519/12 i osam drugih predmeta, 13. listopada 2015.).

MJERODAVNI PRAVNI OKVIR

25. Mjerodavno domaće pravo na snazi u relevantno vrijeme, a koje se odnosi na dostavljanje obrani obrazloženog mišljenja Državnog odvjetništva

podnesenog u tijeku žalbenog postupka i nazočnost okrivljenika na sjednici žalbenog vijeća izloženo je u predmetu *Romić i drugi protiv Hrvatske* (br. 22238/13 i šest drugih predmeta, stavci 65. – 68., 14. svibnja 2020.).

26. Člankom 411. stavkom 1. točkom 1. Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine br. 110/97 s daljnjim izmjenama i dopunama) bilo je predviđeno da je protiv drugostupanjske presude dopuštena žalba trećestupanjskom sudu samo ako je drugostupanjski sud okrivljeniku izrekao kaznu dugotrajnog zatvora ili je potvrdio takvu kaznu koju je izrekao niži raspravni sud. Člankom 411. stavkom 2. bilo je predviđeno da o žalbi protiv drugostupanjske presude rješava trećestupanjski sud u sjednici žalbenog vijeća prema odredbama koje važe za drugostupanjski postupak.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE U POGLEDU DULJINE TRAJANJA POSTUPKA

27. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da je duljina trajanja postupka pred Ustavnim sudom bila nespojiva sa zahtjevom „razumnog roka“ utvrđenom u članku 6. stavku 1. Konvencije, čiji mjerodavni dijelovi glase kako slijedi:

„... u slučaju podizanja optužnice za kazneno djelo protiv njega svatko ima pravo da ... sud ... u razumnom roku ispita njegov slučaj.“

A. Razdoblje od 25. listopada 2010. do 19. srpnja 2015.

1. Dopuštenost

(a) Tvrdnje stranaka

28. Vlada je osporila dopuštenost prigovora podnositelja zahtjeva o duljini trajanja postupka pred Ustavnim sudom u odnosu na razdoblje do 13. listopada 2015. godine. Konkretno, ustvrdila je da je tog datuma Sud donio odluku u predmetu *Simendić i drugi* (gore citiran) kojom je izbrisao prethodni zahtjev podnositelja (br. 5155/15) sa svoje liste predmeta nakon što su Vlada i podnositelj zahtjeva postigli prijateljsko rješenje (vidi stavke 22. – 24. ove presude). Uzimajući u obzir činjenicu da je država u potpunosti ispunila svoju obvezu plaćanja koja je proizlazila iz prijateljskog rješenja, Vlada je ustvrdila da bi taj dio prigovora podnositelja zahtjeva trebalo proglasiti nedopuštenim.

29. U svojem očitovanju od 26. studenoga 2018. godine, u odgovoru na očitovanje Vlade, podnositelj zahtjeva priznao je da je postigao prijateljsko rješenje s Vladom u pogledu duljine trajanja postupka pred Ustavnim sudom i da mu je država isplatila dogovoreni iznos. Međutim, tvrdio je da je i dalje žrtva povrede kojoj prigovara s obzirom na to da se predmetni postupak nastavio i nakon postizanja prijateljskog rješenja te da je, na dan

26. studenoga 2018., još uvijek bio u tijeku (vidi stavke 18. – 20. ove presude).

(b) Ocjena Suda

30. Sud prvo napominje da se u svojoj potpisanoj deklaraciji podnositelj zahtjeva pristao odreći svih daljnjih potraživanja protiv Hrvatske u pogledu činjenica koje su dovele do podnošenja zahtjeva br. 5155/15, a Vlada je zauzvrat obećala da će mu isplatiti iznos od 2.500,00 eura, koji obuhvaća bilo koju nematerijalnu štetu, kao i troškove i izdatke (vidi stavak 23. ove presude). Nije sporno između stranaka da je država u potpunosti ispunila svoju obvezu plaćanja (vidi stavke 28. i 29. ove presude). Imajući u vidu navedeno, Sud utvrđuje da, u odnosu na razdoblje prije postizanja prijateljskog rješenja 19. srpnja 2015., podnositelj zahtjeva više ne može tvrditi da je žrtva povrede kojoj prigovara u smislu članka 34. Konvencije (vidi *Grimm protiv Njemačke* (odl.), br. 38961/07, 8. prosinca 2009.). U skladu s tim, ovaj dio prigovora podnositelja zahtjeva u pogledu duljine trajanja postupka nedopušten je zbog nepostojanja statusa žrtve i mora biti odbačen sukladno članku 34. i članku 35. stavku 3. točki (a) i stavku 4. Konvencije.

B. Razdoblje od 20. srpnja 2015. do 29. listopada 2019.

1. Dopuštenost

31. Sud primjećuje da ovaj prigovor nije ni očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) i stavka 4. Konvencije ni nedopušten po bilo kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

2. Osnovanost

(a) Tvrdnje stranaka

32. Podnositelj zahtjeva ustvrdio je da je postupak pred Ustavnim sudom trajao više od osam godina, što je bilo prekomjerno. Čak i ako se u obzir uzme samo razdoblje nakon postizanja prijateljskog rješenja, postupak je svejedno trajao predugo. Iako je točno da se predmetni kazneni postupak vodio protiv nekoliko okrivljenika zbog brojnih optužbi, ustavnu tužbu podnio je samo on i to u odnosu na jedno kazneno djelo (vidi stavke 13. i 18. ove presude). Ustavni sud imao je na raspolaganju spis tijekom cijelog trajanja postupka pred njim jer je pribavio presliku od kaznenih sudova koji su vodili postupak. Činjenica da je iznio nekoliko ozbiljnih pitanja u svojoj ustavnoj tužbi nije mogla sama po sebi opravdati duljinu trajanja spornog postupka.

33. Vlada je tvrdila da se duljina trajanja postupka pred Ustavnim sudom nakon postizanja prijateljskog rješenja ne može smatrati prekomjernim. Kazneni postupak kojem se prigovara bio je složen; uključivao je sedam okrivljenika optuženih za širok raspon kaznenih djela (vidi stavak 5. ove

presude). U svojoj opsežnoj ustavnoj tužbi (koja je sadržavala ukupno šezdeset i pet stranica), podnositelj zahtjeva iznio je nekoliko prigovora koji nisu bili ograničeni na nedostavljanje podnesaka tužiteljstva obrani i na njegovu odsutnost sa sjednica žalbenog vijeća (vidi stavak 18. ove presude). Štoviše, odluka o njegovoj ustavnoj tužbi mogla je biti od utjecaja na ishod kaznenog postupka protiv ostalih okrivljenika (vidi stavak 12. ove presude). Vlada je konačno ustvrdila da tijekom dužeg vremenskog razdoblja Ustavni sud nije imao spis na raspolaganju – spis je ostao u posjedu kaznenih sudova jer još nije bila donesena pravomoćna odluka u odnosu na sve okrivljenike.

(b) Ocjena Suda

(i) Razdoblje koje je potrebno uzeti u obzir

34. Sud je već proglasio nedopuštenim dio prigovora podnositelja zahtjeva zbog duljine trajanja postupka u odnosu na razdoblje prije postizanja prijateljskog rješenja (vidi stavak 30. ove presude). Stoga je razdoblje koje je potrebno uzeti u obzir počelo 20. srpnja 2015. Postupak je završen 29. listopada 2019. kada je odluka Ustavnog suda dostavljena punomoćnici podnositelja zahtjeva. Prema tome, trajao je četiri godine, tri mjeseca i devet dana u razdoblju relevantnom za ocjenu Suda.

(ii) Je li duljina trajanja postupka bila razumna

35. Sud ponavlja da se razumnost duljine trajanja postupka mora ocijeniti u svjetlu okolnosti predmeta i u odnosu na sljedeće kriterije: složenost predmeta te ponašanje podnositelja zahtjeva i nadležnih vlasti (vidi, među brojnim drugim izvorima prava, *Pélissier i Sassi protiv Francuske* [VV], br. 25444/94, stavak 67., ECHR 1999-II).

36. Sud prihvaća da se u ovom predmetu radilo o određenom stupnju složenosti s obzirom na činjenicu da je podnositelj zahtjeva iznio različita pitanja u svojoj opsežnoj ustavnoj tužbi (vidi stavke 18. i 33. ove presude). Međutim, duljina trajanja postupka ne može se objasniti samo tom činjenicom (vidi *Camasso protiv Hrvatske*, br. 15733/02, stavak 33., 13. siječnja 2005.).

37. Kad je riječ o ponašanju podnositelja zahtjeva, Sud primjećuje da Vlada nije tvrdila da je on pridonio duljini trajanja postupka. Sud ne vidi razlog da smatra drugačije.

38. Kad je riječ o postupanju Ustavnog suda, u mjeri u kojoj je to relevantno za ocjenu Suda (vidi stavak 34. ove presude), Sud primjećuje da je predmet podnositelja zahtjeva trajao pred tim sudom više od četiri godine. Za to vrijeme taj sud nije poduzeo nijednu procesnu radnju.

39. Sud ne vidi kako je činjenica da je odluka Ustavnog suda mogla utjecati na ishod kaznenog postupka protiv ostalih okrivljenika mogla opravdati odlaganje donošenja odluke u odnosu na podnositelja zahtjeva. Štoviše, čak i pod pretpostavkom da Ustavni sud nije cijelo vrijeme imao spis

na raspolaganju, to ne bi moglo opravdati dugotrajnu prirodu postupka, jer je Ustavni sud u bilo kojem trenutku mogao zatražiti presliku od kaznenih sudova.

40. U nedostatku bilo kakvih posebnih okolnosti koje bi predstavljale opravdan razlog za Ustavni sud da odgodi svoju odluku, Sud utvrđuje da je duljina trajanja postupka u ovom predmetu bila prekomjerna i da nije udovoljila zahtjevu „razumnog roka“ (vidi, primjerice, *Díaz Aparicio protiv Španjolske*, br. 49468/99, stavci 21. – 22., 11. listopada 2001.; *Pitra protiv Hrvatske*, br. 41075/02, stavci 18. – 25., 16. lipnja 2005.; i *Šikić protiv Hrvatske*, br. 9143/08, stavci 37. – 38., 15. srpnja 2010.).

41. Stoga je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije na toj osnovi.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. I STAVKA 3. TOČKE (c) KONVENCIJE

42. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da nije imao pošteno suđenje. Konkretno je naveo:

(i) da su načela jednakosti stranaka u postupku i kontradiktornosti postupka bila povrijeđena jer podnesci Državnog odvjetništva nikada nisu bili dostavljeni obrani; i

(ii) da su sjednice žalbenih vijeća bile održane u njegovoj odsutnosti.

43. Podnositelj zahtjeva pozvao se na članak 6. stavak 1. i stavak 3. točku (c) Konvencije, čiji mjerodavni dijelovi glase kako slijedi:

„1. ... u slučaju podizanja optužnice za kazneno djelo protiv njega... svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično... ispita njegov slučaj. ...

3. Svatko optužen za kazneno djelo ima najmanje sljedeća prava:

...

c) da se brani sam ili uz branitelja po vlastitom izboru, a ako nema dovoljno sredstava platiti branitelja, ima pravo na besplatnog branitelja, kad to nalažu interesi pravde;

...“

A. Dopuštenost

1. Tvrđnje stranaka

44. Vlada je ustvrdila da su prigovori podnositelja zahtjeva preuranjeni jer je u trenutku podnošenja ovog zahtjeva Sudu postupak povodom njegove ustavne tužbe još uvijek bio u tijeku pred Ustavnim sudom (vidi stavak 19. ove presude).

45. Nadalje je tvrdila da podnositelj zahtjeva nije iscrpio domaća pravna sredstva u odnosu na svoje prigovore koji se odnose na propust drugostupanjskog suda da mu dostavi podnesak Državnog odvjetništva i na

njegovu odsutnost sa sjednice žalbenog vijeća, jer ta pitanja nije iznio u svojoj žalbi protiv drugostupanjske presude (vidi stavak 13. ove presude).

46. Podnositelj zahtjeva ustvrdio je da ustavna tužba nije bila djelotvorno pravno sredstvo u njegovu predmetu jer je postupak pred Ustavnim sudom trajao osam godina.

47. U pogledu propusta drugostupanjskog suda da mu dostavi podnesak tužiteljstva i njegova odsustva sa sjednice žalbenog vijeća, podnositelj zahtjeva tvrdio je da te prigovore nije mogao uspješno iznijeti u svojoj žalbi protiv drugostupanjske presude jer prema domaćem zakonu koji je bio na snazi u relevantno vrijeme žalbeni sudovi nisu bili dužni dostaviti mišljenje Državnog odvjetništva obrani, a uobičajena praksa žalbenih sudova u to vrijeme bila je nepozivanje na sjednicu žalbenog vijeća okrivljenika koji je bio u pritvoru (vidi stavak 25. ove presude).

2. Ocjena Suda

(a) Je li zahtjev bio preuranjen

48. Sud primjećuje da je, u trenutku kad je podnositelj zahtjeva podnio ovaj zahtjev, postupak pred Ustavnim sudom trajao više od šest godina (vidi stavke 18. i 19. ove presude). Ukupno je trajao gotovo devet godina. Sud je u ovom predmetu već utvrdio povredu članka 6. stavka 1. Konvencije zbog prekomjerne duljine trajanja tog postupka (vidi stavke 35. – 41. ove presude). S obzirom na odlaganja koja je podnositelj zahtjeva već bio pretrpio do trenutka podnošenja zahtjeva, Sud smatra da mu se sa stajališta članka 35. stavka 1. Konvencije ne može predbaciti što nije čekao ishod postupka pred Ustavnim sudom (vidi *Furman protiv Slovenije i Austrije*, br. 16608/09, stavak 96., 5. veljače 2015., i, *mutatis mutandis*, *Longin protiv Hrvatske*, br. 49268/10, stavak 41., 6. studenoga 2012.).

49. U svakom slučaju, Sud je ranije prihvatio da se, iako se ispunjenje zahtjeva da podnositelj zahtjeva iscrpi domaća pravna sredstva obično utvrđuje s obzirom na datum podnošenja zahtjeva Sudu, posljednja faza određenog pravnog sredstva može ostvariti nakon podnošenja zahtjeva, ali prije nego što se utvrdi njegova dopuštenost (vidi *Stanka Mirković i drugi protiv Crne Gore*, br. 33781/15 i tri druga predmeta, stavak 48., 7. ožujka 2017.; *Azzolina i drugi protiv Italije*, br. 28923/09 i 67599/10, stavak 105., 26. listopada 2017.; i *Şahin Alpay protiv Turske*, br. 16538/17, stavak 86., 20. ožujka 2018.).

50. U ovom je predmetu Ustavni sud odlučio o ustavnoj tužbi podnositelja zahtjeva (vidi stavak 20. ove presude) 10. listopada 2019.

51. Prigovor Vlade stoga se mora odbiti.

(b) Prigovori koji se odnose na drugostupanjski postupak

52. U nekoliko predmeta protiv Hrvatske, Sud je prethodno utvrdio da su podnositelji zahtjeva, iznijevši tijekom cijelog domaćeg postupka iste

prigovore koje su iznijeli pred Sudom, pravilno iskoristili domaća pravna sredstva i da je to uobičajen način korištenja pravnih sredstava, kako to zahtijeva članak 35. stavak 1. Konvencije (vidi *Tarbuk protiv Hrvatske*, br. 31360/10, stavak 32., 11. prosinca 2012.; *Zrilić protiv Hrvatske*, br. 46726/11, stavci 46. – 48., 3. listopada 2013.; *Horvatić protiv Hrvatske*, br. 36044/09, stavak 70., 17. listopada 2013.; i *Marić protiv Hrvatske*, br. 50132/12, stavak 53., 12. lipnja 2014.).

53. Sud napominje da u svojoj žalbi podnesenoj protiv drugostupanjske presude podnositelj zahtjeva nije prigovorio nedostavljanju podneska tužiteljstva obrani tijekom drugostupanjskog postupka ili svojem odsustvu sa sjednice relevantnog žalbenog vijeća (vidi stavak 13. ove presude).

54. Međutim, iako je Ustavni sud priznao da podnositelj zahtjeva nije iznio ta dva prigovora u žalbi protiv drugostupanjske presude, nije ih proglasio nedopuštenima, već je ispitao njihovu osnovanost i odbio ih je kao neosnovane (vidi stavak 20. ove presude i usporedi predmet *Ringwald protiv Hrvatske* (odl.) [Odbor], br. 14590/15 i 25405/15, stavak 59., 22. siječnja 2019.).

55. U tim okolnostima, uzimajući u obzir činjenicu da je Ustavni sud ispitao osnovanost konkretnih prigovora podnositelja zahtjeva, Sud smatra da ih ne može odbiti zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava (vidi, *mutatis mutandis*, *Ulemek protiv Hrvatske*, br. 21613/16, stavak 118., 31. listopada 2019.).

56. Prema tome, Vladin prigovor o neiscrpljivanju domaćih pravnih sredstava u odnosu na drugostupanjski postupak mora se odbiti.

(c) Prigovori koji se odnose na trećestupanjski postupak

57. Sud primjećuje da ovi prigovori nisu ni očigledno neosnovani u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) i stavka 4. Konvencije ni nedopušteni po bilo kojoj drugoj osnovi. Stoga se moraju proglasiti dopuštenima.

B. Osnovanost

(i) Prigovori u odnosu na nedostavljanje podneska Državnog odvjetništva obrani

(α) Tvrdnje stranaka

58. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da tijekom drugostupanjskog i trećestupanjskog postupka podnesci Državnog odvjetništva Republike Hrvatske nisu bili dostavljeni obrani. Naveo je i da je cilj predmetnih podnesaka bio utjecati na odluke Vrhovnog suda.

59. Vlada je prvo tvrdila da je obrana bila svjesna postojanja podnesaka tužiteljstva jer je odvjetnica podnositelja zahtjeva saznala za njihovo postojanje na sjednicama žalbenih vijeća kojima je prisustvovala (vidi stavke 11. i 16. ove presude). Stoga je mogla zatražiti da ih pregleda i o njima se očituje da je to smatrala potrebnim. Mogla je i zatražiti da se podnesci

pročitaju tijekom sjednica ili zatražiti odgodu kako bi imala više vremena da ih pregleda. Nadalje, mogla je prigovoriti činjenici da podnesci nisu bili prethodno dostavljeni obrani. Međutim, nije poduzela ništa od navedenog. Štoviše, nije iznijela nikakve primjedbe na način provođenja sjednica ni sadržaj njihovih zapisnika.

60. Vlada je nadalje ustvrdila da su podnesci Državnog odvjetništva sadržavali samo opće izjave i da nisu bili potkrijepljeni nikakvom analizom bilo činjeničnih bilo pravnih pitanja. Nisu mogli ni na koji način utjecati na odluke Vrhovnog suda. Stoga nije bilo razloga da predmetni podnesci budu dostavljeni obrani.

(β) Ocjena Suda

61. Sud napominje da je u više navrata utvrđivao povrede članka 6. stavka 1. Konvencije zbog nedostavljanja podnesaka Državnog odvjetništva obrani (vidi *Zahirović protiv Hrvatske*, br. 58590/11, stavci 42. – 50., 25. travnja 2013.; *Lonić protiv Hrvatske*, br. 8067/12, stavci 83. – 86., 4. prosinca 2014.; *Kliba protiv Hrvatske* [Odbor], br. 30375/16, stavci 22. – 28., 18. travnja 2019.; *Bosak i drugi protiv Hrvatske*, br. 40429/14 i tri druga predmeta, stavci 91. – 101., 6. lipnja 2019.; i, među najnovijim izvorima prava, *Romić i drugi protiv Hrvatske*, br. 22238/13 i šest drugih predmeta, stavci 91. – 95., 14. svibnja 2020).

62. Izmjenama i dopunama mjerodavnog domaćeg prava uklonjeno je ishodište povreda utvrđenih u tim predmetima (vidi stavak 25. ove presude). Međutim, u postupcima kojima prigovara podnositelj zahtjeva primjenjivali su se prethodno zakonodavstvo i praksa (vidi stavke 9. i 14. ove presude i usporedi gore citirani predmet *Romić i drugi*, stavci 93. – 94.).

63. U odnosu na prvu tvrdnju Vlade (vidi stavak 59. ove presude), Sud napominje da je u predmetima *Kliba* (gore citiran, stavak 26.) i *Bosak i drugi* (gore citiran, stavak 100.) presudio da je zahtjev da obrana prisustvuje sjednici žalbenog vijeća kako bi saznala za očitovanje koje je podnijelo tužiteljstvo predstavljao nametanje nerazmjernog tereta obrani i nije nužno jamčio pravu priliku za davanje primjedbi na to očitovanje. Drugim riječima, domaćim zakonom nije bilo zajamčeno bezuvjetno pravo obrane da sazna za podneske tužiteljstva u žalbenom postupku i da se o njima očituje.

64. U pogledu tvrdnje da su podnesci tužiteljstva sadržavali samo opće izjave, Sud je odbio sličan prigovor Vlade u predmetu *Kliba* (gore citiran, stavak 24; usporedi s predmetom *Šimundić protiv Hrvatske* (odl.), br. 22388/16, stavci 20. – 22., 26. ožujka 2019).

65. Stoga, uzimajući u obzir svoju sudsku praksu citiranu u stavku 61. ove presude, Sud utvrđuje da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije zbog nedostavljanja podnesaka Državnog odvjetništva obrani u tijeku drugostupanjskog i trećestupanjskog postupka.

(ii) Prigovori u odnosu na odsutnost podnositelja zahtjeva sa sjednica žalbenih vijeća

(α) Tvrđnje stranaka

66. Podnositelj zahtjeva ustvrdio je da mu je trebalo biti omogućeno prisustvovati sjednicama vijeća Vrhovnog suda jer su vijeća bila pozvana ispitati i činjenična i pravna pitanja te provesti punu ocjenu njegove krivnje ili nevinosti.

67. Vlada je ustvrdila da odsutnost podnositelja zahtjeva s tih sjednica nije utjecala na poštenost kaznenog postupka protiv njega jer je njegov predmet ispitao u čak tri stupnja, uključujući dva sastava Vrhovnog suda kao najvišeg suda u zemlji. Tijekom cijelog postupka njegova su prava obrane bila u potpunosti osigurana i provedeno je detaljno ispitivanje dokaza. Njegova odvjetnica, koja je prisustvovala sjednicama pred Vrhovnim sudom, u tim prigodama nije prigovorila da taj sud nije osigurao prisustvo podnositelja zahtjeva. Konačno, podnositelj zahtjeva u svojoj žalbi protiv drugostupanjske presude nije obrazložio zašto bi njegova nazočnost na relevantnoj sjednici bila svrhovita, posebice imajući u vidu da je njegova odvjetnica bila pozvana da joj prisustvuje.

(β) Ocjena Suda

68. Sud napominje da je u više navrata utvrđivao povrede članka 6. stavka 1. i stavka 3. točke (c) Konvencije zbog neomogućavanja podnositeljima da prisustvuju sjednicama žalbenog vijeća u kaznenim postupcima protiv njih (vidi *Zahirović protiv Hrvatske*, br. 58590/11, stavci 54. – 64., 25. travnja 2013; *Lonić protiv Hrvatske*, br. 8067/12, stavci 90. – 102., 4. prosinca 2014.; *Arps protiv Hrvatske*, br. 23444/12, stavci 24. – 29., 25. listopada 2016.; gore citirani predmet *Bosak i drugi*, stavci 105. – 109.; i, među najnovijim izvorima prava, gore citirani predmet *Romić i drugi*, stavci 99. – 103.).

69. Sud napominje da je izmjenama i dopunama mjerodavnog domaćeg prava uklonjeno ishodište povreda utvrđenih u tim predmetima (vidi stavak 25. ove presude). Međutim, u postupcima kojima prigovara podnositelj zahtjeva primjenjivali su se prethodno zakonodavstvo i praksa (vidi stavke 10., 11., 15. i 16. ove presude i usporedi gore citirani predmet *Romić i drugi*, stavak 102.).

70. Sud napominje da je u svojim žalbama protiv prvostupanjske i drugostupanjske presude podnositelj zahtjeva osporio svoju osudu i kaznu i na činjeničnoj i na pravnoj osnovi (vidi stavke 8. i 13. ove presude). Stoga je Vrhovni sud bio pozvan provesti punu ocjenu njegove krivnje ili nevinosti u pogledu optužbi protiv njega s obzirom ne samo na tvrdnje koje je istaknuo pred nižim sudovima već i na njegove tvrdnje o navodnim propustima tih sudova da utvrde sve bitne činjenice i ispravno primijene mjerodavna materijalna i postupovna pravila (vidi gore citirani predmet *Lonić*, stavak 99.,

i usporedi predmet *Abdulgadirov protiv Azerbajdžana*, br. 24510/06, stavak 42., 20. lipnja 2013., i *Kozliti protiv Rusije*, br. 17092/04, stavak 63., 14. studenoga 2013.; i usporedi nasuprot tome predmete *Fejde protiv Švedske*, 29. listopada 1991., stavak 33., Serija A br. 212-C, i *Hermi protiv Italije* [VV], br. 18114/02, stavak 85., ECHR 2006-XII). Međutim, suprotno zahtjevima gore navedene sudske prakse Vrhovni sud odlučio je da nazočnost podnositelja zahtjeva nije svrhovita (vidi stavke 11. i 16. ove presude).

71. Sud napominje da bi, prema domaćem pravu na snazi u to vrijeme, ako je okrivljenik bio u pritvoru, predsjednik žalbenog vijeća osigurao njegovu nazočnost samo ako je to smatrao svrhovitim (vidi stavak 25. ove presude). U ovom predmetu, iako je podnositelj zatražio da prisustvuje sjednicama žalbenih vijeća u drugostupanjskom i trećestupanjskom postupku, Vrhovni je sud prije sjednica izričito naveo da se neće osigurati nazočnost podnositelja zahtjeva, koji je bio u pritvoru i imao je odvjetnika, te da se neće odrediti njegovo dovođenje na sud (vidi stavke 10. i 15. ove presude). U nedostatku bilo kakve sudske prakse koja ukazuje na to da bi iznošenje primjedbe od strane odvjetnice na sjednicama žalbenog vijeća ispravilo situaciju, podnositelju zahtjeva ne može se predbaciti činjenica da njegova odvjetnica u tim prigodama nije iznijela primjedbe zbog njegova odsustva.

72. Imajući u vidu navedena razmatranja i uzimajući u obzir činjenicu da Vlada nije iznijela nijednu tvrdnju koja bi navela Sud da odstupi od svoje prakse citirane u stavku 68. ove presude, Sud utvrđuje da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. i stavka 3. točke (c) Konvencije zbog odsustva podnositelja zahtjeva sa sjednica žalbenih vijeća održanih u drugostupanjskom i trećestupanjskom postupku pred Vrhovnim sudom.

III. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

73. Člankom 41. Konvencije propisano je:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.“

A. Šteta

74. Podnositelj zahtjeva potraživao je iznos od 2.000,00 eura (EUR) uvećan za porez na dodanu vrijednost (PDV) na ime naknade nematerijalne štete zbog prekomjerne duljine trajanja postupka pred Ustavnim sudom. Potraživao je i iznos od 8.000,00 eura uvećan za PDV na ime naknade nematerijalne štete zbog nedostavljanja podneska tužiteljstva obrani i svoje odsutnosti sa sjednica žalbenog vijeća.

75. Vlada je osporila ta potraživanja, smatrajući ih pretjeranima, neosnovanima i nepotkrijepljenima.

76. Sud utvrđuje da je podnositelj zahtjeva zasigurno pretrpio nematerijalnu štetu koja se ne može nadoknaditi samo utvrđivanjem povrede. Procjenjujući na pravičnoj osnovi, Sud mu dosuđuje:

(i) 2.000,00 eura na ime naknade nematerijalne štete zbog povrede članka 6. stavka 1. Konvencije zbog prekomjerne duljine trajanja postupka pred Ustavnim sudom, uz sve poreze koji bi se mogli zaračunati; i

(ii) 1.500,00 eura na ime naknade nematerijalne štete zbog povreda članka 6. stavka 1. i stavka 3. točke (c) Konvencije zbog nedostavljanja podnesaka tužiteljstva obrani u tijeku drugostupanjskog i trećestupanjskog postupka i odsutnosti podnositelja zahtjeva sa sjednice žalbenog vijeća u oba postupka, uz sve poreze koji bi se mogli zaračunati.

B. Troškovi i izdaci

77. Podnositelj zahtjeva potraživao je i 6.430,00 eura na ime troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima i pred ovim Sudom.

78. Vlada je ustvrdila da je zahtjev za troškove pretjeran i podnesen bez ikakvih dokumenata koji ga potkrepljuju, te ga treba odbaciti.

79. U pogledu troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima, uzimajući u obzir dokumente u svojem posjedu i svoju sudsku praksu, Sud smatra razumnim dosuditi iznos od 845,00 eura, uz sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju.

80. U pogledu troškova nastalih pred Sudom, uzimajući u obzir dokumente u svojem posjedu i svoju sudsku praksu, Sud smatra razumnim dosuditi iznos od 2.000,00 eura, uz sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju.

C. Zatezna kamata

81. Sud smatra primjerenim da se stopa zatezne kamate temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *utvrđuje* da je prigovor koji se odnosi na duljinu trajanja postupka pred Ustavnim sudom do 19. srpnja 2015. nedopušten, a ostatak zahtjeva dopušten;
2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije zbog prekomjerne duljine trajanja postupka pred Ustavnim sudom;

PRESUDA GRUBIĆ protiv HRVATSKE

3. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije zbog nedostavljanja podnesaka Državnog odvjetništva obrani u tijeku drugostupanjskog i trećestupanjskog postupka;
4. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. i stavka 3. točke (c) Konvencije zbog odsutnosti podnositelja zahtjeva sa sjednica žalbenih vijeća u drugostupanjskom i trećestupanjskom postupku;
5. *presuđuje*
 - (a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba u roku od tri mjeseca isplatiti sljedeće iznose koje je potrebno preračunati u hrvatske kune po tečajnoj stopi važećoj na dan namirenja:
 - (i) 3.500,00 EUR (tri tisuće petsto eura) na ime naknade nematerijalne štete, uz sve poreze koji bi se mogli zaračunati;
 - (ii) 2.845,00 EUR (dvije tisuće osamsto četrdeset i pet eura) na ime naknade troškova i izdataka, uz sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva;
 - (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata na navedene iznose koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;
6. *odbija* preostali dio zahtjeva podnositelja za pravednom naknadom.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 18. ožujka 2021. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Attila Teplán
Vršitelj dužnosti zamjenika tajnika

Krzysztof Wojtyczek
Predsjednik

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

European Translation Agency
ALKEMIST STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72465496524